

Briž

TEKST NAPISAO: DUŠAN MILOJEVIĆ

FOTOGRAFIJE: IMAGE BANK TOERISME BRUGGE

JESENJI CITY BREAK U FLANDRIJI

U koje god vreme da se zadesite u Brižu, ulicama ovog grada će gotovo neizostavno lutati neprebrojivi turisti iz svih krajeva sveta. Nadimci koji su doprineli njegovoj posećenosti i popularnosti svakako su “Venecija severa” i “najočuvaniji srednjovekovni grad”. Ukoliko mu pružite šansu da vam otkrije svoje čari, shvatićete je Briž pravi izbor za kratak, ali sadržajan odmor

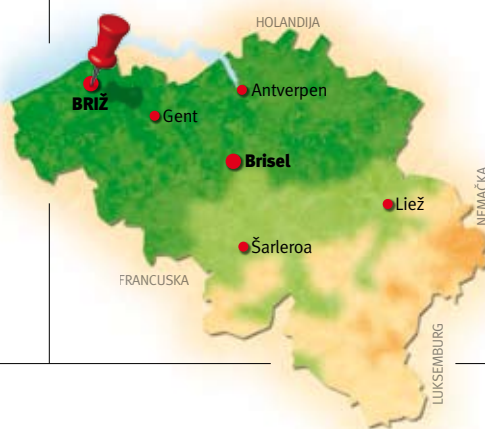
Katedrala svetog spasa
Foto: Jan D'Hondt

Pozicija na mapi sveta

Kao jedna od najznačajnijih luka na svetu, **Briž** (Brugge) je u prošlosti uspeo da stvori neverovatan ugled u zapadnom svetu. Ovaj gradić, koji broji svega 120.000 stanovnika, izgrađen je na sistemu kanala, zbog čega ga ponekad, zajedno sa još nekoliko gradova na severu Evrope, nazivaju i Venecijom Severa. Današnji izgled počeo je da dobija nakon što je jaka oluja zahvatila severni deo Belgije i odnela sa sobom deo kopna u more, formirajući minijaturni zaliv **Cvin** (Zwin). Izgradnjom kanala, Briž je izašao direktno na more, što je u periodu razvoja međunarodne pomorske trgovine bio ključni preduslov za procvat grada. Izgradnjom zidina početkom 12. veka, počeo je naglo da se razvija, dosegaajući svoj vrhunac krajem 13. i u 14. veku, što je period poznat kao njegovo zlatno doba. Nakon izgradnje luke, Briž se brzo uključio u trgovinu vunom iz Engleske i začina sa orijenta. Sve veći priliv robe, kao i jačanje pomorske flote i trgovačkih veza sa Mediteranom,

Bejnhof
Foto: Jan D'Hondt

omogućili su veliki priliv bogatstva u Briž, čineći ga vezom Severne Evrope sa Mediteranom i Levantom. Ubrzo, 1309. godine, u Brižu je otvorena i prva berza na svetu. Koncentracija bogatstva uticala je na povećanje broja umetnika, bankara i zanatlija koji su proizvodili luksuznu robu. Industrija dijamanta uzela je maha i velika količina dragulja bila je obrađivana upravo ovde. Tako je krajem 15. veka u Brižu živelo gotovo duplo više stanovnika nego danas!

Zgrada policije svetog Jovana
Foto: Jan Darthet

Sunovrat i ponovni uspon

Nova vremena nose nove promene. Tako je početkom 16. veka razvoj novih tehnika obrade dijamanta u Antverpenu učinio da veliki broj zanatlija iz Briža pređe u ovaj grad. Sa druge strane, postepeno preuzimanje primata u pomorskoj trgovini i mletačka dominacija Mediteranom direktno su uticali na opadanje značaja Briža početkom 16. veka. Sunovrat zlatne luke, koja je povezivala Englesku sa Mediteranom i Vizantijom, bio je drastičan. Broj stanovnika u gradu je sa 200.000 (podatak sa kraja 15. veka) pao na svega 50.000 stanovnika do sredine 18. veka. Mnogi su ga nazivali Mrtvim gradom i niko nije video potencijal za oporavak. Ipak, u drugoj polovini 19. veka Briž je dobio priliku da povrati deo svoje nekadašnje slave i to na najne očekivaniji način - putem turizma. Naime, postao je atraktivna destinacija za engleske i francuske turiste iz bogatijih slojeva. Pola veka kasnije, izgradnjom znatno veće luke - **Briža na moru** (Zeebrugge), postavljeni su temelji za dalji oporavak Briža. U periodu nakon dva svetska rata koja su opustošila Evropu, pre svega tokom sedamdesetih i osamdesetih godina 20. veka, intenzivno je počelo da se radi na turističkom marketingu. Kao konačni rezultat, UNESCO je 2000. godine centar Briža stavio na spisak svetske kulturne baštine, a svega dve godine kasnije ovaj grad je proglašen Evropskom prestonicom kulture.

Arhitektonska varka

Mnogi Briž smatraju najočuvanijim srednjovekovnim gradom na svetu sa autentičnom arhitekturom, jer dok se šetate njegovim ulicama možete da vidite kako su se gradovi razvijali pre oko hiljadu godina. Kada dođete u prestonicu **Zapadne Flandrije**, u gradskom jezgri nećete videti ništa što sugerise da se on od svog nastanka mnogo menjao. Kaldrmisane i krivudave uličice, ograničen saobraćaj, sistem mahom jednosmernih ulica i arhitektura koja je gotovo ujednačena unutar gradskih zidina, sve nabrojano svedoči o tome da su opisi grada u potpunosti ispravni. Još je interesantnije da je Briž uspeo da se odupre izgradnji bilo kakvog modernog objekta u periodu nakon Drugog svetskog rata (makar u centru, koji opasuju zidine jajastog oblika). U čemu je tajna ovog grada i da li je zaista moguće da se nije menjao više od pola milenijuma?

Iako ćete šetnjom gradskim jezgrom steći utisak da boravite u izuzetno starom, srednjovekovnom gradu, istina je da je krajem 19. i u prvoj polovini 20. veka Briž

Vetrenjače u parku
Foto: Jan D'Hondt

Travel Tips BRIŽ

► VODIČI

Najbolja štampana publikacija za snalaženje u Brižu je Lonely Planet, a na raspolaganju su vam i mnogobrojni online vodiči i web stranice.

► POPUSTI

Studentski popusti su omogućeni na svim značajnim lokalitetima u Brižu i oko njega.

► BEZBEDNOST

Briž spada u izuzetno bezbedne gradove. Ljudi su prijatni i grad je pun pozitivne energije.

► ZABRANE

Ne postoje neke specifične zabrane.

► RADNO VREME

Kada je u pitanju radno vreme, imajte u vidu da je Briž jako mali grad. Kao i u većini mesta u Belgiji, sve se zatvara već oko 18.00h, kada je vreme za odlazak na večeru.

Markt
Foto: Jan D'Hondt

Gradski teatar
Foto: Jan Darthet

Pogled na Markt
Foto: Jan Darthet

prošao kroz čitav niz renovacija. Svaka nova građevina za koju bi se sticajem okolnosti ukazao prostor, sa posebnom pažnjom je građena upravo tako da ne odudara od svoje okoline. Jedno od najupečatljivijih zdanja u Brižu je **Belfort**, srednjovekovni zvonik podignut 1240. godine na srednjoveko-

vnom **Velikom trgu** (Markt). Nekadašnja riznica i gradski arhiv, ujedno je bio i vidikovac sa kog se motrilo na grad i odakle se dizala uzbuna u slučaju požara ili neke druge nesreće. Danas je zvonik otvoren za posetioce, te će svako ko je spreman da se popne uz 366 stepenika biti nagrađen sjajnim

pogledom na čuveni trg prepoznatljivog izgleda, ali takođe i na veći deo gradskog jezgra. Nakon što se zadovoljni, sa mnoštvom savršenih fotografija, ponovo spustite niz sve te stepenice, možete sesti u kočiju na Velikom trgu i zajedno sa svojim partnerom ili prijateljima otići na romantičnu

Pogled na grad sa kanala
Foto: Jan Darthet

Na Marktu se tokom dana
organizuju brojni sadržaji
Foto: Jan Darthet

tridesetominutnu vožnju po centru grada. Ili, ukoliko tragate za nečim uzbudljivijim, Veliki trg i ostatak grada možete posmatrati iz vazduha. Naime, za cenu od 170 eura, obilazak je moguć i iz korpe balona.

Atrakcije

Oni koji o gradu sude po njegovim dimenzijama, mogli bi se prevariti i pomisliti da Briž nema previše toga da ponudi, što je daleko od istine. Najviše gradsko zdanje je impresivna **Bogorodičina crkva** (Onze-Lieve-Vrouwekerk) iz 13. veka, u kojoj se nalazi Mikelandelova skulptura Madona i dete. Zanimljivo je da je Mikelandelo ovu skulpturu napravio za crkvu u Sijeni, ali su je kupila dva trgovca iz Briža i poklonila Bogorodičinoj crkvi. Na drugom gradskom srednjovekovnom trgu - **Trgu Burg**, nalaze se barokna **Biskupova palata**, **Gradska većnica** (Stadhuis), **Palata pravde** koju odlikuje neoklasicistički stil (danas je ovde Turistički centar) i gotska **Bazilika svete krvi** (Heilig-Bloedbasiliek) iz 12. veka, u kojoj se čuva veoma vredna relikvija - Isusova krv. Jedna od glavnih gradskih znamenitosti, koja ne samo da će pružiti uvid u flamansku umetnost u periodu između 14. i 20. veka, već i mogućnost da se uverite u izgled grada pre nego što je fotografija postala glavno sredstvo za vizuelnu dokumentaciju istorije, jeste **Muzej Greeting** (Groeningemuseum). Van Aijk, Boš i Magrit su neka od najznačajnijih imena u kolekciji, ali nisu jedina zbog kojih vredi posetiti ovu gradsku atrakciju. Osim brojnih muzeja, među kojima se ističu **Muzej grada** (Brugmuseum), **Palata Gruhuse** (Gruuthuse) i **Muzej dijamanta** (Diamantmuseum), Briž posetiocima nudi i druge mogućnosti.

Jedna od njih je biciklizam. Ukoliko ste ranije putovali po Holandiji i Belgiji, sigurno ste primetili koliko je bicikala prisutno na ulicama, bilo da ih neko vozi, bilo da stoje zaključani na nekom od mnogobrojnih biciklističkih parkinga. Ukoliko želite, možete se upustiti u višednevnu biciklističku avanturu od Amsterdama do Briža, preko Brisela. Za one malo manje ambiciozne, možda je bolja opcija lagana vožnja do **Dama** (Damme), tradicionalnog belgijskog sela, udaljenog oko 30 km od Briža. Osim pitoreskne arhitekture i sjajnog prirodnog ambijenta kroz koji ćete proći, u Damu vas kao nagrada čekaju, po mišljenjima mnogih, najbolji vafl i celoj Belgiji.

Dok ste u centru, odvojite vreme za krs-tarenje krivudavim kanalima i upoznavanje sa istorijom grada sa vode, što bez sumnje upotpunjuje sliku o Brižu. Naravno, prvo

Travel Tips BRIŽ

▶ KUHINJA

Belgijska kuhinja je pod jakim francuskim i nemačkim uticajima, pri čemu je akcenat upravo na delikatesima koji su spomenuti u tekstu, kao i na morskoj hrani.

▶ REKREACIJA

Verovatno najzanimljivija mogućnost za sport je biciklizam.

▶ ŠOPING

Briž nije najatraktivnija lokacija za šoping. Iako ima šoping centre i radnje u kojima možete pazirati kako poznate brendove, tako i proizvode konfekcijskih kuća, mnogo veće mogućnosti za šoping vas čekaju u Antverpenu i Briselu.

▶ ZABAVA

Bezbrojni kafei i restorani obezbeđić nezaboravan užitek tokom boravka u ovom gradu.

▶ RAZNO

Ukoliko se u Brižu zadržavate duže i imate vremena da napravite izlet do drugog grada, Antwerpen, Brisel i Gent su na po sat vremena vožnje vozom od grada, a ni Pariz nije tako daleko - oko dva sata brzim vozom.

Manastirski kompleks Begijnhof
Foto: Jan D'Hondt

što ćete pomisliti pri odlasku do neke od stanica za brodić jeste da je vožnja možda previše turistička i da biste mogli i da je preskočite. Ali samo razmislite, šta u Brižu nije u potpunosti posvećeno turizmu? I kakva bi to poseta Veneciji Severa bila da se ne provozate njenim kanalima i osetite čaroliju o kojoj svi toliko govore?

Definicija hedonizma

Za sve one koji vole da uživaju u malim stvarima, Briž je idealno mesto. Ovde se ne dolazi zbog ludog noćnog života ili velikih zabavnih parkova - naprotiv! Bezbrojni kafei i restorani su oblik zabave koji je ovaj grad usavršio. Jedna od najčešćih poslastica u Brižu, ali i u čitavoj Belgiji, jesu dagnje. U restoranima uz briške kanale bez izuzetka ćete videti neprebrojive crne šerpice pune ovih ukusnih školjki u najrazličitijim sosovima, obavezno praćene nekim od mnogobrojnih belgijskih piva. Iako više vrsta piva u svom nazivu ima Briž, u samom gradu se prave samo Brugse Zot i Brug-

Kanal Dijver
Foto: Jan Darthet

Briž na moru
Foto: Jan Darthet

se Straffe Hendrik. Nemojte mnogo da se brinete ukoliko ne uspete da ih probate. Ostaćete bez daha kada u nekim od pivnica u starom centru otkrijete spiskove i sa više od 200 vrsta piva. Crno, belo, svetlo, sa aromama, bezalkoholno, sa 5%, 7%, 9%, 11% alkohola, iz gradova, sela, manastira, privatnih pivnica i tako dalje. Izbor je gotovo neograničen, a specifičan ukus izuzetno jakih belgijskih piva svakako će ostaviti snažan utisak na vas. I naravno, ukoliko vam se ukaže prilika, posetite pivaru **De Halve Maan** (pivara Polumesec). Vodič će vas uputiti u njenu istoriju, način proizvodnje piva i, što je najznačajnije, na kraju obilaska očekuje vas pivo - uračunato u cenu karte. Jer, ipak ćete ožedneti dok se budete

Razgledanje grada iz kočije
Foto: Jan D'Hondt

Unutrašnjost Gradske vešnice
Foto: Jan Darthet

upoznavali sa zanimljivom tradicijom izrade ovog neverovatnog napitka!

Uprkos uvreženom stereotipu da je Švajcarska prestonica čokoladne gastronomije, zapravo je Belgija zemlja u kojoj se pravi najbolja čokolada na svetu! Tako će za ljubitelje slatkiša Briž predstavljati pravi mali raj. Sa svojih pedesetak radionica za izradu čokolade, Briž je, uz Antverpen i Brisel, jedna od prestonica ove poslastice u Belgiji. Iako nećete pogrešiti ako uđete u bilo koju čokolateriju koja vam se nađe na putu, prodavnica sa najboljim kvalitetom i najzanimljivijom ponudom je **The Chocolate Line**. Osim u Brižu, možete je pronaći još samo u Antverpenu, a asortiman će zadovoljiti i one sa najistančanim ukusom.

Kada se sve uzme u obzir, Briž predstavlja savršen izbor za jesenji city break. Ne podrazumeva predugo zadržavanje, a sadržaji su i više nego dovoljni da se u njemu provede izuzetno kvalitetan vikend. Ako se odlučite za dužu posetu ovom gradu, uvek možete iskoristiti činjenicu da je Belgija mala zemlja, bogata različitim sadržajima koji će zadovoljiti svačije potrebe. Iz Briža vam do Antverpena ili Brisela treba svega sat vremena, a u ova dva grada vas čekaju neke nove priče, iskustva i mogućnosti (značajno su veći od Briža). Ako vam se ipak više sviđaju manji gradovi, Gent je udaljen svega pola sata vožnje vozom, a obiluje umetnošću i parkovima koji ga čine vrednim posete. ■

Početkom avgusta počinju sa radom Interkulturalni turistički centri u Dimitrovgradu i Samokovu

Povezivanje prekograničnih opština kao model za razvoj turizma

Osnivanje Interkulturalnih turističkih centara deo je prekograničnog projekta pod nazivom "Mreža za promociju i turističku eksploataciju kulturnog i prirodnog nasleđa", koji sprovode opštine Dimitrovgrad u Srbiji, kao i Samokov i Kovačevci iz Bugarske, a finansira ga Evropska Unija kroz Bugarska - Srbija IPA Program prekogranične saradnje. Zadatak ovih centara biće da turističkim agencijama distribuiraju promotivni materijal izrađen u okviru samog projekta, od čega se izdvajaju Vodič za alternativni turizam i DVD sa digitalizovanim kulturnim informacijama sa projektnog područja. Takođe, Interkulturalni turistički centri će obezbeđivati informacije o kulturnim pitanjima i biće zaduženi za organizaciju Interkulturalnog festivala. Sestodnevni Interkulturalni festival biće održan iz tri dela, tako da sve tri opštine učesnice projekta: Kovačevci, Samokov i Dimitrovgrad budu domaćini festivala po dva dana. Na festivalu će biti održane zajedničke folklorne manifestacije, sa učešćem muzičkih i plesnih grupa. Od ovog događaja se očekuje da poveća ljade sa područja dve države i da promoviše i osnaži turističku ponudu, i samim tim multiplikuje ekonomske efekte u projektnom području.

Prilikom otvaranja Interkulturalnih turističkih centara i njihove promocije, biće uspostavljena interkulturalna mreža od strane partnera i zainteresovanih strana u projektu, koja će inicirati prekograničnu kulturnu saradnju. Prostorije za rad Interkulturalnih centara obezbediće opštine Dimitrovgrad i Samokov.

Više informacija o radu Interkulturalnih turističkih centara, moći će da se pronađu na internet adresi www.culturaltourism-ipa.eu/site. Takođe, na ovoj adresi biće postavljene informacije o znamenitostima opština učesnica projekta, koje će biti podeljene po oblastima: spomenici, folklorni elementi i tradicija, crkve i manastiri, muzeji, spomenici prirode, kulturne i eko-turističke staze.

Sve tri opštine učesnice projekta karakteriše bogato zajedničko istorijsko i kulturno nasleđe, uobličavano kroz vekovnu saradnju i mešanje populacija ovog regiona. Takođe, projektno područje ima vrednu arhitekturu, religijske i umetničke spomenike i mesta, što uz tradiciju, običaje i folklorne elemente, treba da bude očuvano.

Projekat "Mreža za promociju i turističku eksploataciju kulturnog i prirodnog nasleđa", ima za cilj povećanje prekograničnog kretanja ljudi i razmenu roba i usluga u regionu, povećanje svesti javnosti u pogledu održivog korišćenja regionalnih resursa i povećanje javnog ažuriranja u vezi kulturnih turističkih proizvoda i usluga.

Ovaj članak izrađen je uz podršku Evropske Unije kroz Bugarska - Srbija IPA Prekogranični program CC1 No 2007/CR16P0006. Za sadržaj ovog članka odgovara jedino Opština Dimitrovgrad i ni na koji način ne predstavlja zvanični stav Evropske Unije i Upravljačkog tela programa.

Info BRIŽ

► geografski položaj

Briž je lociran na zapadu Belgije, nedaleko od Brisela. Glavni je grad provincije Zapadna Flandrija u regionu Flandrija.

► populacija

U gradu živi oko **120.000 stanovnika**. To je skoro duplo manje od populacije Briža u 15. veku.

► kako stići do...

Najjednostavniji način za odlazak do Briža je **avionom**, do Brisela ili gradića Šarleroa. Lufhansa do Brisela leti ponedeljkom, sredom, četvrtkom i petkom u 08.05h. Sletanje je u 10.25h. Cena karte iznosi od 60 eura + 125 eura za takse i dodatke. Do aerodroma Šarleroa Wizz Air leti četvrtkom (poletanje u 11.05, a sletanje u 13.30) i nedeljom (poletanje u 12.45, sletanje u 15.10) Cena karte sa svim taksama je od 1.690 dinara. Iz Brisela i Šarleroe, dalje, do Briža idete vozom, u oba slučaja vožnja traje nešto manje od sat vremena.

► dokumenta

U Belgiju sa biometrijskim pasošem možete ući **bez vize**.

► klima

Klima u Belgiji je **morska** i uglavnom nepredvidljiva. Leta umeju da budu vlažna i kišovita, ali često iznenade i sunčanim danima.

Temperatura uglavnom ne prelazi

25 stepeni, tako da treba poneti garderobu za različite okolnosti.

► vremenska razlika

Ne postoji vremenska razlika između Briža i Beograda.

► jezik

Zvanični jezici u Brižu su **fran-**

cuski i flamanski (dijalekt holandskog jezika), ali se možete sporazumevati i na engleskom.

► medicinske norme

U Belgiju možete ići **bez bilo kakvih mera** predostrožnosti kada je zdravlje u pitanje.

► novac

Zvanična valuta u Belgiji je **euro**.

► struja

Ne postoje razlike u odnosu na Beograd.

► smeštaj

U Brižu je izbor hotela i različitih opcija za jeftiniji smeštaj prilično bogat. Neki od sajtova za smeštaj u ovom gradu su: **www.hotels-brugge.org** i **www.brugeshotels.com**

► informacije

Neki od Internet sajtova na kojima se možete informisati o različitim

turističkim ponudama u Brižu su: **www.brugge.be/internet/en/index.htm** i **www.enchanting-bruges.com**

► telefoniranje i internet

Pozivni broj za Belgiju je +32, dok je za sam Briž 050, pa ćete okrenuti +003250 **ukoliko zovete iz Srbije**. Cena minuta razgovora (fiksna telefonija) iznosi 20,45 dinara. **Ako iz Briža zovete Srbiju**, okrenućete 00, zatim pozivni naše zemlje 381, i pozivni za grad bez nule.

► kako se kretati

U samom starom jezgru najlakše je kretati se **pešice**, jer je jako mali i nema potrebe za bilo kakvim prevoznim sredstvom, a nema ni previše mogućnosti. Van centra uvek možete koristiti usluge **gradskog prevoza** ili **iznajmiti bicikl**. Za transfer između različitih gradova u Belgiji, **vozovi** su najbolja i najjeftinija opcija.

Trg Jana Van Ajka,
Foto: Jan D'Hondt

